

Voisiko panttijärjestelmää laajentaa?

Kuisma Hurtig & Ashley Colley

| plastlife.fi | [#plastlife](https://twitter.com/plastlife) |

LIFE21-IPE-FI-PlastLIFE

PlastLIFE-hanke saa EU:n LIFE-ohjelmasta rahoitusta, jolla hankkeen materiaalit on tuotettu. Materiaalien sisältö edustaa ainoastaan hankkeen omia näkemyksiä, joista CINEA/Euroopan komissio ei ole vastuussa.

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Kansalaispoolin ajatuksia pantillisten pakkausratkaisujen laajenemisesta

Kansalaispooli pääsi arvioimaan uudenlaisia pantillisia pakkauskonsepteja

Suomi on yksi maailman tehokkaimmista maista pullojen ja tölkkien kierrättämisessä – ja tämä on hyvin toimivan panttijärjestelmän ansiota. Pantillisten juomapakkausten kierrätys on suurimmalle osalle itsensänselvyys, josta osoituksena on pantillisten juomapakkausten todella korkea kokonaispalauteaste – vuonna 2023 se oli 97 % (Lähde [Palpa 2024](#))

Muiden muovipakkausten kierrätysaste Suomessa ei kestä kuitenkaan vertailua muihin kierrätysjakeisiin; paperi-, pahvi- ja metallipakkauksista kierrätetään noin 75 prosenttia. Muovipakkausten kierrätysaste keväällä 2024 oli noin 29 % (Lähde [Rinki Oy](#)) - EU:n asettaman tavoitteen mukaan luvun pitäisi olla 50 % jo vuonna 2025. Voisiko panttipakkausten menestyksestä lainata jotain myös muiden pakkausten kierrättämiseen? Tätä ja muita ajatuksia liittyen panttipakkauksiin selvitettiin Kansalaispoolissa alkukesästä 2024 jaetun kyselyn avulla. Kyselyssä kerättiin myös palautetta kolmesta panttiin pohjautuvasta konseptista, joiden toimintaympäristönä on ruokakaupat. Kyselyyn saatiin 84 vastausta (vastausprosentti n. 60 %).

Kansalaispoolin ensimmäisessä tehtävässä ”Miten vähennämme muovikassien kulutusta?” kartoitettiin kuluttajien tottumuksia muovikasseihin liittyen ja selvitettiin tapoja vähentää niiden kulutusta. Tarkemmat tulokset tästä kyselystä löytyvät osoitteesta <https://www.kiertotalousratkaisuja.fi/fi-FI/PlastLIFE/kansalaispooli>. Yksi huomionarvoinen löydös ensimmäisestä kyselystä oli, että yleisimpiä syitä kertakäyttöisen muovipussin ostamiseen on oman kestokassin unohtuminen kotiin tai kauppareisun suunnittelemattomuus. Tähän ongelmaan yhdeksi ratkaisuksi tarjottiinkin pantillisia vaihtoehtoja.

Kyselyn tuloksia

Pantillisia tuoteratkaisuja on ollut markkinoilla jo useamman vuoden ajan, esimerkiksi take away -astioihin ja nettikaupan pakkauksiin on kehitetty ratkaisuja. Näitä ei kuitenkaan ole otettu kovin laajasti käyttöön. Kyselyyn vastanneista 38 % ei tiennyt, että muitakin pantillisia tuotteita kuin juomapakkauksia on tarjolla. 14 %:lla vastaajista oli kokemusta jonkin muun pantillisen tuotteen, kuin juomapakkausten, käytöstä. Esimerkkejä vastaajien käyttämistä pantillisista tuotteista olivat verkkokauppapakkaukset, take away -kupit sekä festivaaleilla käytössä olevat panttimukit.

Kyselyssä esiteltiin kolme esiasteen konseptia pantillisista pakkausratkaisuista, jotka olivat:

1 Pantillinen kestokassi

2 Pantillinen take away -astia

3 Pantillinen hedelmäpussi

Tuotteet eivät itsessään ole uusia, mutta niiden käyttötapa ja/tai ympäristö on. Konseptien toimintaympäristönä on ruokakaupat ja kaikki tuotteet voidaan automaatin kautta palauttaa niissä myymälöissä, jotka tuotetta tarjoavat.

Konseptit saivat pääosin positiivista palautetta sekä ihmettelyä miksi ne eivät jo ole käytössä. Erityisesti pantilliset kassit ja hedelmäpusit nähtiin hyvänä vaihtoehtona niihin tilanteisiin, kun oma kestokassi on unohtunut kotiin, eikä haluta ostaa uutta. Ei haittaa, vaikka kestokasseja kertyisi kotiin useampia – niitä voisi kerralla palauttaa isonkin määrän panttia vastaan. Vastauksissa mainittiin, että toimiakseen hyvin, sama pantillisten kestokassien järjestelmä pitäisi olla käytössä eri kaupparyhmissä, jotta kassien ostaminen, palautus ja käyttö olisi mahdollisimman vaivatonta kuluttajille.

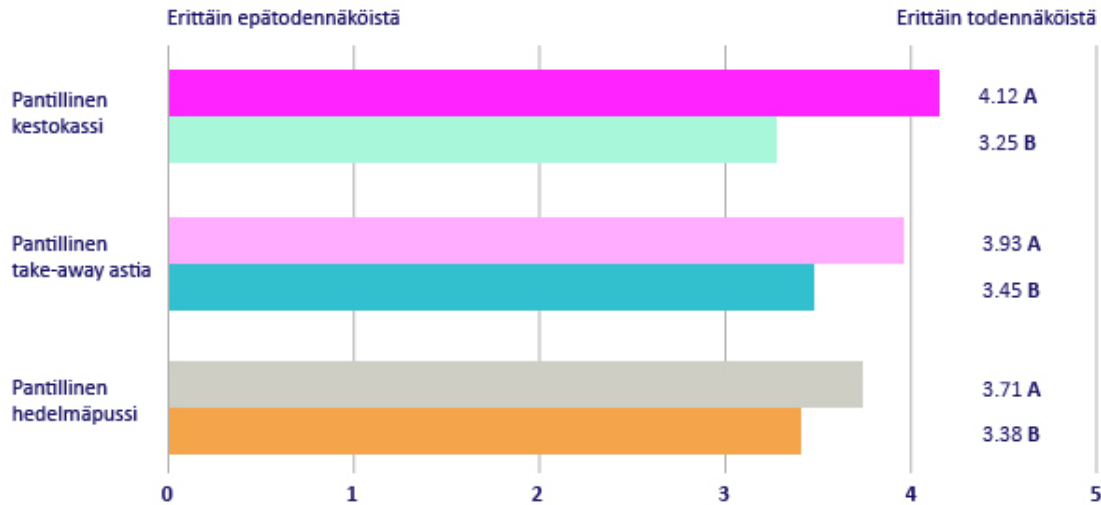
Huomioonotettavia asioita nostettiin erityisesti tuotteiden kestävyys ja järjestelmän käytön helppous. Huolia siitä, miten riittävän hygienian varmistetaan, esitettiin erityisesti take away -astian kohdalla. Take away-astian kohdalla ongelmana nähtiin myös sen viemä tila kotona ja kuljetuksessa verrattuna pussimaisiin tuotteisiin. Järjestelmään liittyvän logistiikan ja palautusjärjestelmän järjestäminen nähtiin monimutkaisena ja kauppoille kuluja tuovana osa-alueen, joka vaatii huolellista suunnittelua ja testailua.

Vastaajilta kysyttiin millainen rahamäärä olisi sopiva pantti esitellyille konsepteille. Kestokassille sopivien panttien keskiarvo oli 2,3 €, take away -astialle 2,2 € ja kesto hedelmäpusille 0,85 €.

Vastaajien ajatuksia konsepteista kerättiin myös seuraavien kysymysten avulla:

A Kuinka todennäköisesti valitsisit esitellyn pantillisen tuotteen kertakäyttöisen vaihtoehdon sijaan?

B Kuinka todennäköisenä näet esitellyn konseptin laajan käyttöönoton?

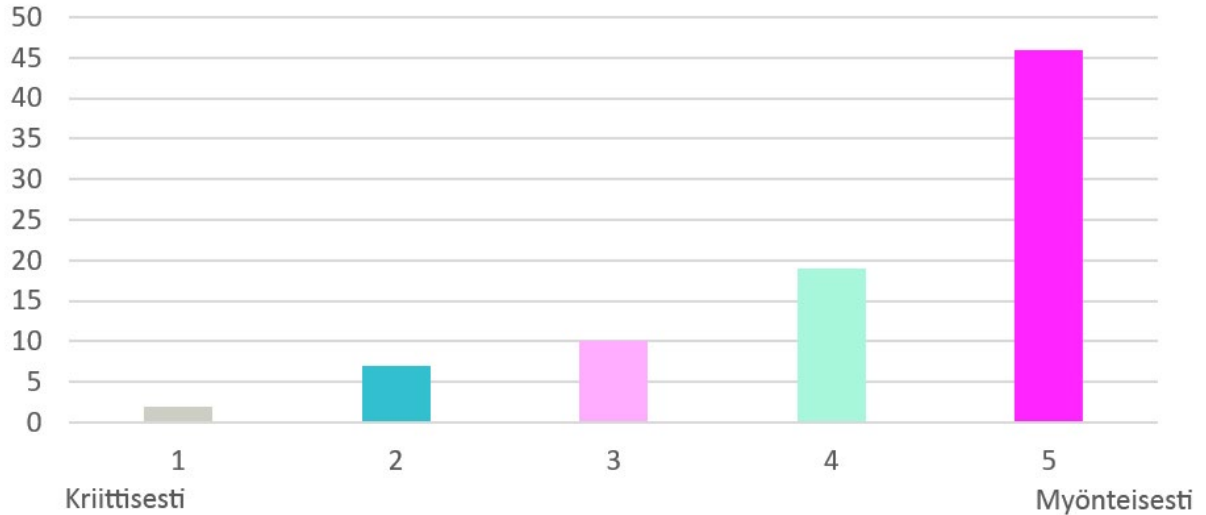
Vastauksista voidaan nähdä, että vaihtoehtoihin ratkaisuihin ollaan valmiita osallistumaan, mutta joutuessaan edellä mainituista haasteista, niiden laajaan käyttöönottoon suhtaudutaan hieman epäilevämmiin.

Kriittisenä konseptien onnistumiselle nähtiin myös se, mitä vaihtoehtoja on tarjolla. Pantillinen kestohelelmäpusi tuskin saa laajaa kannatusta niin kauan kuin kertakäyttöisinä hedelmäpusseja tarjotaan ilmaiseksi. Pantillista tuotetta voi olla vaikea saada itsestäänselvyydeksi pantillisten juomapakkausten tapaan niin kauan, kun taustalla ei vaikuta jokin laki tai regulaatio.

Pantillisten pakkausten valikoiman laajentaminen

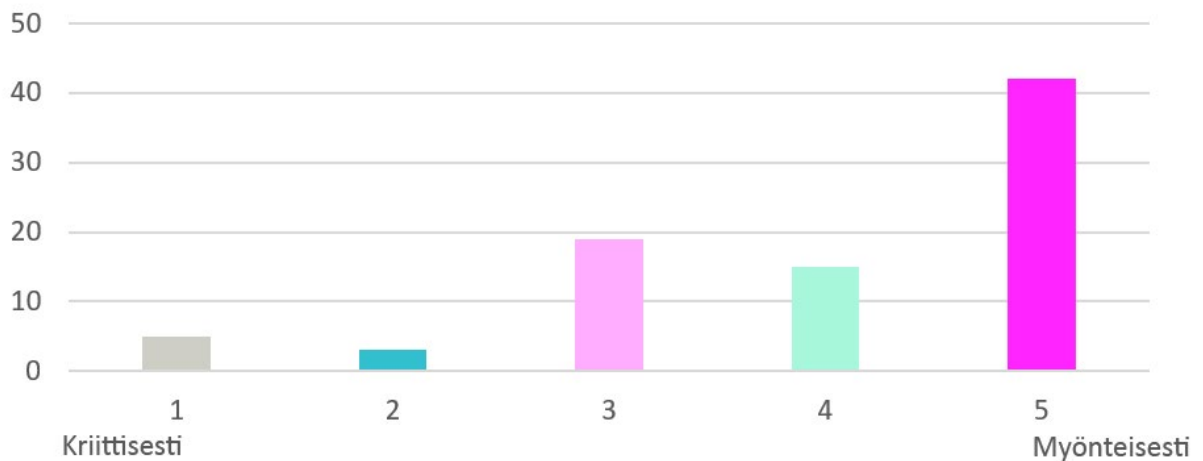
Edellä esitellyt konseptit, liittyvät enemmän ostosten, kuin yksittäisten tuotteiden pakkaamiseen. Kyse-lyssä haluttiin selvittää vastaajien ajatuksia liittyen pantillisten pakkausten laajenemiseen muihinkin tuotesegmentteihin.

Kuinka suhtaudut ajatukseen, että panttipakkausten valikoima laajenisi muihin tuotesegmentteihin?

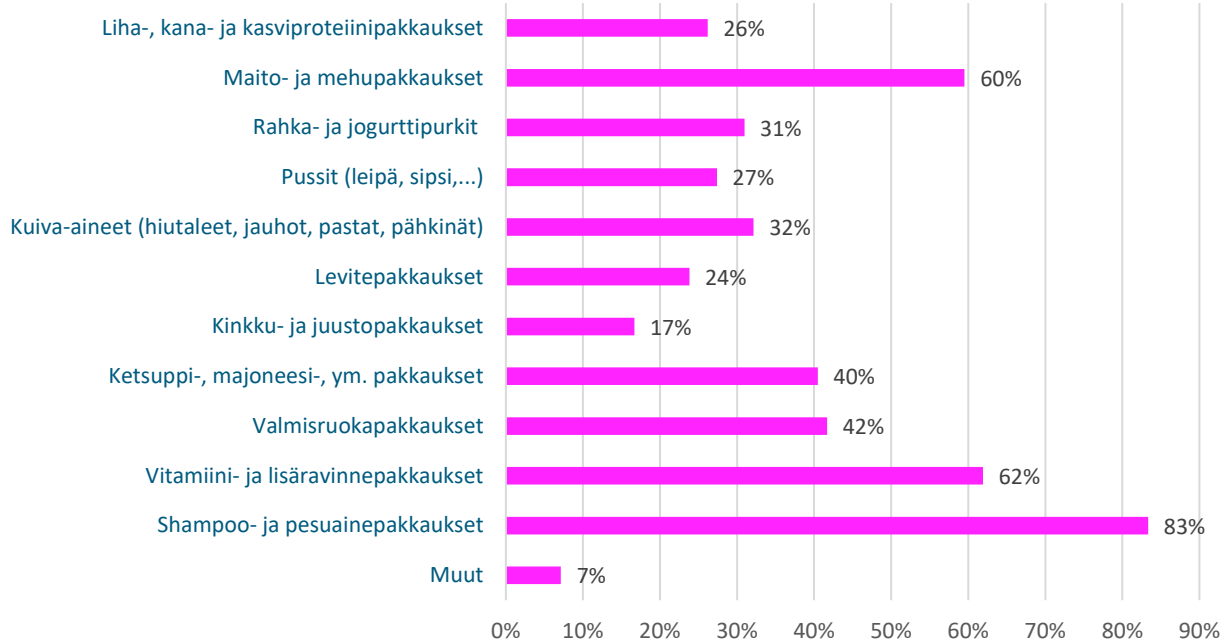
Vastausten keskiarvo 4.19

Kuinka suhtaudut ajatukseen, että kaikki yhden tuoteryhmän pakkaukset olisivat samanlaisia etikettiä lukuun ottamatta?

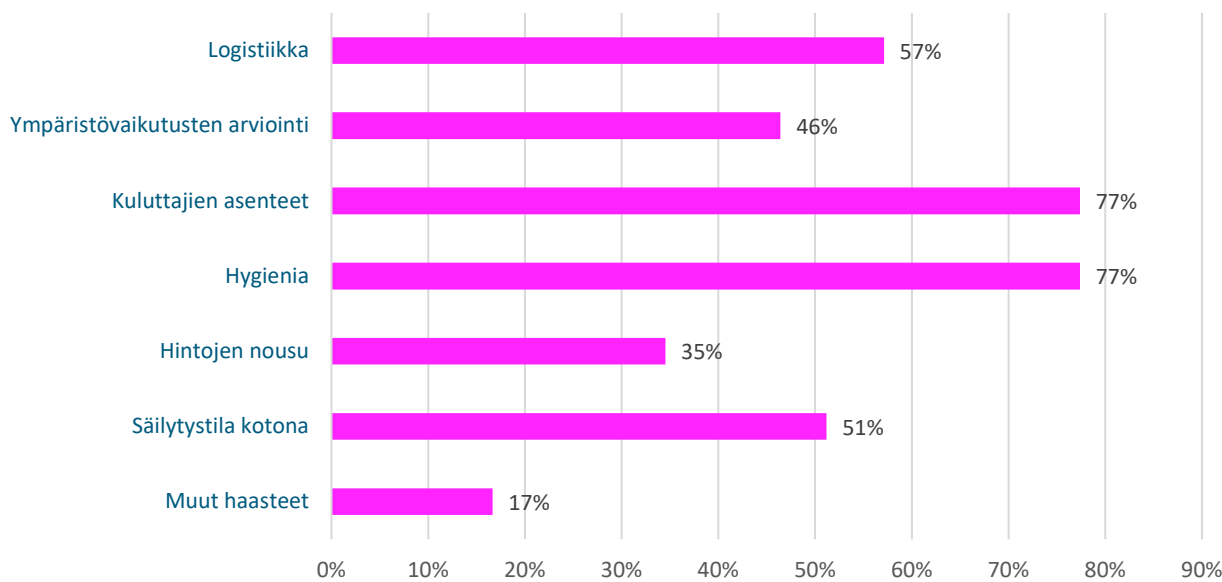
Vastausten keskiarvo 4.02.

Mitä tuotesegmenttejä voit nähdä panttipakkausjärjestelmän piirissä?

Muissa segmenteissä mainittu mm. lemmikki- ja eläinruokapakkaukset, irtotuotteina myytävät (makeiset, pähkinät ym.) sekä yleisesti tuotteet, jotka eivät vaadi suurta hygieniatasoa.

Millaisia haasteita näet panttipakkausjärjestelmän laajenemisessa muihin tuotesegmentteihin?

Muissa haasteissa mainittuja asioita: eri pakkauskoot, vaivan näkeminen (kuluttajalle) ja pakkausten suunnittelun onnistuminen.